

ประกาศแพทยสภา

ที่ ๑๗ / ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการซื้อขายอวัยวะในผู้บริจาคอวัยวะที่มีชีวิต

ด้วยการดำเนินการด้านการปลูกถ่ายอวัยวะจากผู้บริจาคที่มีชีวิตตามข้อบังคับแพทยสภาฉบับปัจจุบัน ไม่ได้มีการกำหนดให้มีตรวจเลือดเพื่อยืนยันการมีความสัมพันธ์กันทางพันธุกรรม และไม่ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่ศูนย์รับบริจาคอวัยวะสภากาชาดไทยกำหนด จึงทำให้ขาดกระบวนการติดตามและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการสำคัญคือ ห้ามมีการซื้อขายอวัยวะ โดยที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนว่ามีกรณีผู้ป่วยจากประเทศเพื่อนบ้านมาทำการปลูกถ่ายไตในประเทศไทย และถูกจับ ได้รับโทษกรณีมีการซื้อขายอวัยวะ เพื่อป้องกันปัญหาการซื้อขายอวัยวะในกรณีดังกล่าว แพทยสภาได้ดำเนินการแก้ไขข้อบังคับว่าด้วยการรักษาจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเป็นที่เรียบร้อยแล้วขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงจะมีผลบังคับใช้

เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการซื้อขายอวัยวะในการปลูกถ่ายอวัยวะจากผู้บริจาคที่มีชีวิต คณะกรรมการแพทยสภาจึงได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบให้มีประกาศเรื่องแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการซื้อขายอวัยวะในผู้บริจาคอวัยวะที่มีชีวิตดังนี้

ข้อ ๑ การปลูกถ่ายอวัยวะที่ผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคอวัยวะขณะที่ยังมีชีวิตผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ทำการปลูกถ่ายอวัยวะต้องดำเนินการตามเกณฑ์ต่อไปนี้

๑) ผู้บริจาคต้องเป็นเครือญาติที่มีความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมกันดังนี้

(ก) บิดา หรือมารดา บุตรหรือธิดาตามธรรมชาติ พี่ น้องที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกันที่สามารถพิสูจน์ได้ทางกฎหมาย หรือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ เช่น HLA และ/หรือ DNA จากบิดา มารดา

(ข) ลูก ป้า น้า อา หลาน (หมายถึง ลูกของพี่หรือน้องที่มีความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมเดียวกันหรือครั้งหนึ่ง) ลูกพี่ลูกน้องในลำดับแรก หรือญาติที่มีความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมครั้งหนึ่ง เช่น พี่น้องต่างบิดาหรือมารดา ในกรณีนี้จะต้องมีการพิสูจน์ว่า ผู้บริจาคและผู้รับอวัยวะมี DNA และ/หรือ HLA ที่มีความสัมพันธ์กัน หรือ

๒) ผู้บริจาคต้องเป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย หรืออยู่กินฉันสามี ภรรยาโดยเปิดเผยกับผู้รับอวัยวะมาแล้วอย่างน้อยสามปี กรณีที่มีบุตรร่วมกันโดยสายโลหิตไม่ต้องใช้ระยะเวลาสามปี หากมีปัญหาในการพิสูจน์บุตรร่วมกันให้ใช้ DNA เป็นเครื่องพิสูจน์

๓) กรณีชาวต่างประเทศต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) เอกสารการยืนยันการเป็นเครือญาติหรือสามี ภรรยา ให้ได้รับการรับรองจากสถานทูตหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการนี้ของประเทศผู้มาร้องขอรับการปลูกถ่ายอวัยวะ และได้รับการรับรองด้านความถูกต้องของผู้ออกเอกสารจากกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

(ข) ต้องมีการพิสูจน์ความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมโดยวิธีทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ด้วยวิธี DNA และ HLA หรือวิธีอื่น ๆ ที่สามารถพิสูจน์ได้ ที่มีความน่าเชื่อถือใกล้เคียงกัน จากสถาบันทางการแพทย์ของรัฐในประเทศไทย

ข้อ ๒ การดำเนินการให้ปฏิบัติตามระเบียบที่ศูนย์รับบริจาคอวัยวะสภากาชาดไทยประกาศกำหนด

